

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Urejuje Gustav Pirc, družbeni tajnik.

„Kmetovalec“ izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stoji 2 gld., za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 1 gld. na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na celi strani 16 gld., na $\frac{1}{2}$ strani 8 gld., na $\frac{1}{4}$ strani 5 gld. in na $\frac{1}{8}$ strani 3 gld. Pri večjih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah šte. 3.

Št. 14.

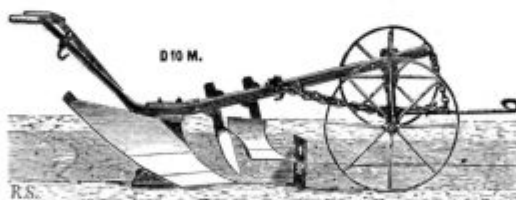
V Ljubljani, 31. julija 1898.

Leto XV.

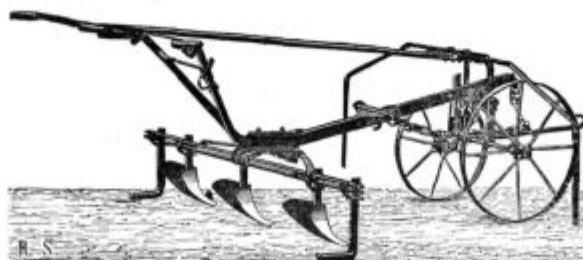
Obseg: Zakov plug. — Prava izobrazba kmetskega stanu. — Zborovanje sadjarjev v Novem Mestu. (Dalje.) — Žitna rja. — O zlaganju zemljišč. (Dalje.) — Vprašanja in odgovori. — Gospodarske novice. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Listnica uredništva. — Tržne cene.

Zakov plug.

Glede plugov se je pri nas v obče obrnilo na bolje; stari, neukretni plugi z lesenjo desko vedno bolj zginjavajo, in kmalu bodo taki plugi le znaki starokopitnosti in zanikarnosti. Saj je pa to tudi naravno, kajti kdor je enkrat oral z dobrim plugom, ne vzame več v roki starega lesenega pluga, ki trpinči oratarja, še bolj pa živino in vrhu tega še slabo orje. Pri nas so se sedaj najbolj udomačili hoenhajmski plugi, in sicer Cugmajerjevega sestava. Ti plugi so prav dobri, imajo raven ali malo zakrivljen gredelj ter železen lemež, ki lepo preide v železno, precej dolgo ter široko in nekoliko zasukano desko. Te pluge, ki jih naši gospodarji imenujejo „nove“ ali „železne“ pluge, izdelujejo bolj ali manj dobro naši domači kovači. V obče zapazujemo, da so vsi ti plugi preslabotno izdelani. To pa prihaja seveda od tega, ker naši gospodarji nočejo veliko plačati, kovači pa hočejo veliko zaslužiti. Iz svojega stališča nimamo nič proti tem plugem; saj jih je v naše kraje uvedla kmetijska družba in so vsekako velik napredek proti starim. Vender ti plugi nikakor še niso najboljši, kajti mnogo je boljših, in zlasti Zakovi plugi, o katerih hočemo govoriti v tem sestavku, presegajo vse in so danes najboljši.

Podoba 32.

Podoba 33.

Predaleč bi nas zavedlo, če bi hoteli razpravljati, kakšen mora biti plug, da je izvrsten, t. j. da ustreza vsem zahtevam; le to bodi povedano, da je tisti plug najboljši, ki z najmanjšo silo pravilno obrača zemljo tako globoko in široko, kakor je treba, ki daje oratarju najmanj opravila in je trpežen. Takim plugom moramo odločno prištevati Zakove, kajti z njimi se čudovito lahko orje; niti držati jih ni treba, zemljo pa tako lepo prevračajo, da je kar veselje. Ker so pa ti plugi popolnoma iz železa, oziroma jekla, so seveda tudi zelo trpežni. Zakovi plugi imajo po dva lemeža in dve deski, in sicer drugo za drugo, a tako, da sta sprednja deska in lemež bolj majhna in plitveje orjeta nego zadnji glavni lemež z večjo desko. Taka sestava plugova zelo olajšuje oranje; zato živina veliko manj trpi, zemlja se bolje obrača in premešava in gnoj se tako lepo podorava, da ni treba posebnega pomagala, ki bi ga spravljal v brazdo.

Tvrška Rud. Zak (Sack) v Lipsiji, ki ima svojo zalogo tudi na Dunaju (II. Taborstrasse 71), izdeluje raznovrstne pluge za razne namene. V pričujočem sestavku se hočemo pečati le s tako zvanim Zakovim „univerzalnim plugom“, t. j. s plugom za splošno porabo.

Podoba 32. kaže tak univerzalen plug. Gredelj je

dvojnati, in sicer iz jekla, kozolec je tudi jeklen, in ravno tako seveda lemež in deska. Ročici sta premakljivi, da jih vsak postavi, kakor mu najbolj ugaja. Plužnje ima dve različno veliki kolesi; večje teče v brazdi, manjše po nerazoranem svetu. Sploh, plug je tako sestavljen, da ga niti voditi ni treba, in oratar mora le na živino paziti. Zak izdeluje te pluge v treh velikostih, ki orjejo 9 do 18 cm, 10 do 21 cm in 15 do 26 cm globoko ter stoje z vsemi pritiskalnimi vred 40 gld., 44 gld., oziroma 45 gld. — Prve vrste plug, ki orje 9 do 18 cm globoko, tehta na pr. brez plužnja 48 kg.

Te vrste plugi se pa dajo hitro izpremeniti v druga kmetijska orodja; seveda se morajo sestavni deli naročiti posebej.

Plug, kakeršnega kaže podoba 33., je orodje, s katerim se delajo brazde, v ktere se sadi krompir.

Podoba 34. kaže univerzalen plug, izpremenjen v osipalnik, in sicer s pridejano pripravo, ktera ob enem pleve.

Podoba 35. kaže univerzalen plug, izpremenjen v orodje za izkopavanje krompirja. Del, ki je znamenovan s črko *D* ruje krompirjevec, *C* odkriva zemljo, lemež pa dviga gomolje.

S tako prirejenim plugom, ki ima dva lemeža in dve črtali, kakor ga kaže podoba 36., orjemo njive površno, kakor na pr. za praho, ali če še pred zimo razorano njivo spomladi priredimo za setev.

Podoba 37. kaže iz universalnega pluga narejen razruševalec za rahljanje zemlje, ne da bi jo prevrčal.

Tu smo navedli le nekatere izpremembe, ki se lahko narede z univerzalnim Zakovim plugom; vseh skupaj je 26, tako, da ta plug nadomesti skoraj vsa posamezna kmetijska orodja za obdelovanje zemlje.

Kdor se kaj bolj zanima za to orodje, naroči naj si bogato ilustrovan cenik tvrdke Rud. Sack na Dunaju, II. Taborstrasse 71.

Prava izobrazba kmetskega stanu.*)

Kdor med narodom živi ter se zanima za njegove težnje, ta ve, pod kako težkim jarmom on ječi, in sicer brez upanja, da bi se mu olajšal. Kdor s kmeti mnogo občuje, kakor na pr. duhovščina, učiteljstvo, trgovci in uradniki, kdor njih slabosti pozna, ta ve, kako težavno stališče bi imel tisti, kateri bi hotel odpraviti hibe, ki so med njimi vkoreninjene. Kakor to ni mogoče, mogoče pa je doseči od našega srednjega stanu med kmeti, da ta gmotno ne bo ginil tako hitro, kakor se to dandanes vrši pred našimi očmi, ampak

*) Ta spis smo posneli po «Slovincu» ter ga zato objavljamo, ker želimo, da se z njegovo dobro vsebino seznanijo vsi kmetovalci ter se tudi po njem ravnaajo.

da se mu pomore do boljše prihodnosti za njegovo rodbino in za obstanek našega naroda. Pod srednjim stanom med kmeti razumemo one kmetske posestnike, kateri imajo precej veliko domače posestvo s njivami, z gozdom, in v vinorodnih krajih večje vinograde, v hlevih stoji po 6 do 19 in več glav goveje živine, kakeršnih posestnikov se v vsaki vasi po več nahaja.

Ti med svojimi občani zastopajo bolj čislano mesto in iz njih rodbin izhaja največ slovenskega razumništva, izkratka, ta stan je steber kmetskega stanu, steber tudi našemu narodu.

Pri tem stanu je v sedanji dobi nastal velikanski preobrat, in sicer, ako se mu pravočasno ne pomaga, v njega neizogiben, popoln propad. Rod za rodom je morda srečno živel več stoletij na svoji domačiji, živel zadovoljno, ljubil svoj dom in srčno ga branil tujega slabega vpliva. Sedanja šega in sedanji ukroj človeške družbe je temu naenkrat napravil konec.

V prejšnjih rodovih je sin podedoval za očetom skupno posestvo, svojim bratom in sestram pa je izplačal majhne dote in posest se je ohranila. Majhne potrebe pri hiši in gospodarstvu so krili dohodki iz posestva, in v teku let se je moglo nekoliko prihraniti.

Drugačne razmere so nastale dandanes. Treba je plačevati drage posle, novošnega obleka se nabavlja v prodajalnicah za drag denar, hrano je treba kupovati, in sedaj ne pozna ta stan več onega pravega stališča in načela, kterege so se trdno držali njegovi predniki, da bi skušali enemu sinu ohraniti posestvo, ampak oni posestvo z neprimerno visokimi dedščinami in dolžnostmi preoblagajo in s tem

uničujejo. K temu zlu pride še to: Z zgodnjo mladostjo gre mladina v ljudsko šolo; ako je tu pridna in razodeva nadarjenost, potem se napnó vse moči, da bi ta študirala. Iz gozda, iz hleva se jemlje vsi pomočki, da se študiranje omogoči. Srečna hiša, kjer je uspeh ugoden. Toda skušnja nas uči, da so uspehi le prevečkrat neugodni, in še druga skušnja nam pravi, da se je za vzgojo in šolanje enega otroka izdalo neprimerno veliko, navadno več kakor more prenesti domača hiša. K temu pride še, da se navadno iz mnogobrojne družine še kak sin ali hči priženi ali primoži na drugo posestvo, in tu je treba šteti doto. Da se to omogoči in srečno izvrši, je treba posestvo obremeniti z dolgom. Hiša začne pešati. Sedaj misli že z delom izmučeni oče, kteremu sinu bi posestvo izročil?

Najboljšega sina je dal državi, drugi odrastli sinovi so si pomagali vsak na svoj način, da so prišli h kruhu, bodisi da so pri vojaki kot podčastniki ostali, da so šli k žandarmeriji, k policiji, k železnici in tu kot nižji uslužbenci dobili svoja mesta; za dom je ostal najslabši sin. On se zanaša na domače premoženje, kterege misli

da je več in da bi mogel pod njegovim gospodarstvom donašati večje dohodke; zanaša se tudi na bogato ženitev itd.

V prvi vrsti mu oče zmeša račun s tem, da mu domačijo preoblecži s prevelikimi dedščinami, potem mu zmeša račun ženitev, kjer je navadno le dota glavna stvar, in najbolj mu zmeša in prečrta račun njegova nevednost v gospodarjenju in sedanje mnogobrojno nastopajoče uime in poškodbe pri gospodarstvu. Hiša, ktera je poprej trdno stala, je v nekoliko letih dobila take rane, da ji ni več pomoči. Kos za kosom se odtrgava od skupnega posestva, povsodi nastajajo majhne hišice, v kterih žive majhni rokodelci s svojimi družinami. V dobi enega rodu je razpadlo trdno posestvo.

Ali se ne dado ta večja posestva, ti nekdanj srečni domi naših pradedov, ti stebri slovenskega oratarja ohraniti našim potomcem? Dado se, ali kakor povsodi, tako se mora tudi tu izvršiti velikanask preobrat na boljše, ako hočemo to doseči. V to svrhu je pa treba:

1.) Da določi oče za svojega naslednika v posestvu svojega najboljšega sina. Tega mu je treba primerno vzgojiti, in sicer na ta način, da mu da njegovemu stanu primerno vzgojo.

2.) Posestvo mora dandanes donašati večjih dohodkov, ker so stroški večji. Ti se pa dado doseči edino le s tem, da se vsaka panoga kmetijstva, ktera se na posestvu goji, povzdigne sedanji vеди primerno.

Z vpeljavo boljše pasme goveje živine, s sirarstvom, z zboljšanjem travnikov, z gnojenjem z umetnimi gnojili, z umnim obdelovanjem vinogradov, s sadjarstvom itd. se morejo dohodki iz posestva povečati. Z umnim gospodarjenjem se more mnogi nesreči priti v okom.

3.) Da take kmetske hiše, kjer je mnogobrojna družina, opuste drago šolanje svojih otrok in da previdni stariši skrbé, da ne preoblastijo posestva z dolgovi in dolžnostmi, ko jih izročajo sinovom.

Omenili smo, da naj gospodar srednjega kmetskega stanu da svojemu za dom namenjenemu sinu stanu primerno odgojo. Kakšna naj bo ta vzgoja?

Dom, na katerem so naši pradedje morda stoletja srečno živeli, nespremenjenega ohraniti sebi na starost in svojim potomcem, je pač najbolj vroča želja vsakega posestnika. Vsako posestvo kaže tudi precejšnjo vrednost. Kako težko je tak dom pridobiti si, kako lahko zapraviti ga dandanes, ko se vsakemu denar skoro vsiljuje. Da se torej taka domačija ohrani in da uspeva, ji je treba značajnega, treznega, pridnega in varčnega gospodarja. Takega si more vsak oče le sam vzgojiti. Sin, namenjen za dom, naj ostane večinom doma, t. j. njegova vzgoja naj se vrši na domačih tleh.

Zato naj obiskuje ljudsko, in tudi, ako mogoče, meščansko šolo, potem pa naj pri očetu pomaga doma. Še le, ko je stopil v mladeniška leta, v 16. ali 17. leto, naj ga oče pošlje, ako mogoče, v kmetijsko šolo, ki ni drugega, kakor druga domača hiša, samo da ima pred seboj namestu resnega očeta, strokovno izobražene učitelje, kteri mu v šoli z besedo in na posestvu v dejanju dajo onih naukov, kterih naj se doma drži, da bode mogel iz svojega posestva pridobivati večjih dohodkov, a je bode ob enem razumno obdeloval.

Tako vzgojeni večji kmetski posestniki bodo na svojem domu radi delali; oni bodo vzgled svojim sosedom in vsi okolici. Po njih se more kmetijstvo v kratkem času povzdigniti na višjo stopnjo,

po njih se more ubraniti propad večjih kmetskih posestev in se morejo raznim živalskim in rastlinskim zajedalkam, pred kterimi imajo danes naši poljedelci toliko zelo trpeti, krepko postaviti v bran. Uspehe, ktere bodo ti dosegli na svojem posestvu, v vinogradih, na travnikih, njivah, v hlevih, bodo drugim služili v posnemanje, in kmalu se jih bodo začeli občno poprijemati. Ako torej želimo našemu narodu boljšo prihodnost, ako ga hočemo i gmotno imeti trdnejšega, skrbimo, da pridobimo vzglednih apostolov za povzdigo kmetijstva. Tu se odpira vsakemu rodoljubu hvaležna naloga, da deluje na to, da pošlje sam za kmetijstvo namenjenega sina v kmetijsko šolo, ali da nagovarja druge, ki imajo take sinove, da jih tako vzgoje, da bodo drugim v posnemo in vzgled. Podaja se pa i merodajnim krogom prilika, da z vmeno in z naklonjenostjo skrbe, da bodo mogle kmetijske šole z uspehom svoji požrtvovalni nalogi ne le zadoščati, ampak da bodo mogle v svoji stroki napredovati. Samo ob sebi je umevno, da morajo biti take kmetijske šole tako vravnane, da res ustrezajo svojemu namenu, kajti le na ta način bomo dosegli, da se sedanje zastarelo kmetovanje počasi umakne s pomočjo prave izobrazbe mlajše generacije umnemu in naprednemu kmetovanju v materijalen hasek našega naroda. Materijalno trden narod bode trden tudi v vseh drugih lastnostih ter se bode trdno zavedal svojih dolžnostij. Torej skrbimo za pravo izobrazbo kmetskega stanu.

Zborovanje sadjarjev v Novem Mestu.

(Dalje.)

Gosp. vodja Dolenc je rekel, da je poleg popotnega učitelja treba tudi drugih sredstev, zlasti drevesnic, iz kterih bi se dobivala zadostna množina dobro izgojenega drevja. Sedanje drevesnice ne zadoščajo. Kakor imamo za pridelovanje trt državne trtnice in za pridelovanje gozdnih sadik gozdarske drevesnice, ravno tako potrebujemo tudi državno sadno drevesnico. Sadjarstvo ni manjše vrednosti za Dolenjsko, kakor gozdarstvo, ampak je celó važnejše. Če država tako izdatno podpira gozdarstvo, zakaj ne bi podpirala bolj izdatno tudi sadjarstva. Končno je govornik predlagal, naj se naprosi vlada, da ustanovi veliko državno drevesnico na Dolenjskem, ktero naj bi oskrboval popotni učitelj za sadjarstvo.

Gosp. teh. voditelj Skalicky je rekel, da so se tudi na Češkem potegovali za take drevesnice, da jih pa niso dobili. Dobili so pa podpore za okrajne drevesnice, kakeršna obstoji sedaj v Črnomlju. Kakor podpira država to drevesnico, tako bo podpirala tudi druge take drevesnice. Končno je govornik podpiral preplog predgovornikov.

Gosp. ravnatelj Pirc je tudi rekel, da bo težko dobiti državno drevesnico, da pa lahko dobimo podporo za okrajne in druge drevesnice. Govornik je povdarjal, da se za gozdarstvo veliko bolj skrbi, da se nikjer gozdni zakon tako strogo ne izvršuje, kakor pri nas, da se pa za varstvo sadjarstva veliko premalo dela. Dalje je poročal, da družbi vsako leto sadnega drevja zmanjka, čeprav se je družbena drevesnica povečala na 7 oralov. Vsako leto se mora mnogo naročitev odbiti. Nadalje je rekel, da potrebujemo dobrih drevesnic, ker je treba, da dobe gospodarji že vzgojeno drevje v roke.

Gosp. kaplan Povše (iz Žužemberka) je izrekel željo, naj bi se znanprej obstoječe drevesnice bolj podpirale in naj bi se prošnje v tem oziru reševale pravočasno.

Po kratkem razgovoru, ktereга so se vdeležili gg. Koncilijska, Pirc in Povše, se je soglasno sprejela naslednja resolucija:

Zbor sadjarjev v Novem Mestu je spoznal za potrebno, da se ustanovi državna sadna drevesnica, ali pa da se bolj izdatno podpirajo okrajne, podružnične, ljudsko-šolske in sploh javne drevesnice.

Gosp. teh. voditelj Skalicky je predlagal:

Naprosi naj se vlada, oziroma deželni odbor, da razpiše nagrado za popularen spis o saditvi in oskrbovanju sadnega drevja.

Predlagatelj je ta predlog utemeljeval s tem, da ni nikjer drugje najti tako zanemarnjenega drevja, kakor na Dolenjskem.

Predlog se je sprejel soglasno.

Gosp. ravnatelj Pirc je rekel, da ne pomaga najboljše letina nič, ako se sadje ne more dobro razpečati. Dosedaj so tudi Nemci hodili po naše sadje; ako bo pa drugod dosti sadja in pri nas tudi dobra letina, potem je treba gledati, da se sadje doma primerno porabi. Poraba sadja za mošt je jako važna, takisto naprava žganja. Zelo važno je tudi sušenje sadja, ki je že od nekdaj običajno. Vender je način sušenja slab, ker se suši preveč v dimu. Dobro sušeno sadje lahko čaka več let in ima dobro ceno. Treba bode zagraditi pripravnih sušilnic, ktere naj postavljajo podružnice, ki gotovo v ta namen dobodo tudi podpore. Za sušenje so češplje posebno važne. Govornik je potem omenjal, kako delajo Bošnjaki s svojimi češpljami, ki so ravno take vrste kakor naše. Da pa ondi pridelujejo boljše češplje, pripisati je deloma tamkajšnjemu podnebjju, deloma pa dejstvu, da svoje češpljnjake dobro gnoje, in sicer s tem, da jih rabijo za svinjske vrtove. Prasiči se po njih pasejo, ri-jejo zemljo, ob enem jih pa gnoje. Dalje je govornik povdarjal, da bi tudi pri nas lahko dosegli pri češpljah večje pridelke, ako bi drevje bolj narazen sadili, je gnojili in okopavali. Končno je predlagal:

Kmetijske podružnice naj skrbе, da se po sadnih okrajih postavijo uzorne sušilnice, kteri predlog je soglasno obveljal.

Gosp. pristav Rohrman je povdarjal, da imamo na Dolenjskem dosti takih jabolčnih vrst, ki nimajo nobene prave vrednosti, tudi za domačo rabo ne. Veliko je vmes tudi takih vrst, ki so podvržene raznim boleznim in drugim škodljivim vplivom. Treba je, da se tako drevje precepi s pripravnimi vrstami. Tu pa je treba dobrih cepičev. Kakor manjka za nove trtne naseade dobrih cepičev, tako nam jih manjka tudi za naše sadno drevje. Končno je predlagal, da naj kmetijske podružnice naročajo in priskrbujejo potrebne cepiče za precepljevanje malovrednega drevja, kteri predlog je po kratki debati, ktere so se vdeležili gg. Dolenc, Pirc, Radelj in Rohrman, soglasno obveljal.

Dalje je gosp. pristav Rohrman povdarjal, da bi kazalo v prosep našega sadjarstva zopet prirejati učiteljske tečaje. Ljubezen do sadjarstva je treba že mladini vcepiti, in to priliko in lepo nalogo ima naš učiteljski stan. Pred leti so se vršili taki učiteljski tečaji, a so se zopet opustili, kar je obžalovati. Učiteljstvo se lahko prav uspešno bavi s sadjarstvom in lahko pomaga veliko k napredku sadjarstva. Zato je treba, da se taki tečaji za sadjarstvo zopet ožive. V teh tečajih naj se

poučuje le sadjarstvo, in trajajo naj zaradi tega krajši čas. Tečaje naj bi vodil popotni učitelj za sadjarstvo.

Gosp. nadučitelj Gebauer je rekel, da so šolski vrtovi res važni za napredek sadjarstva; povdarjal pa je, da naj se nadzorujejo po strokovnjaku, ne pa po šolskem nadzorniku, in naj se daje učiteljem za vzdrževanje šolskih vrtov stalna nagrada.

Gosp. Radelj je naglašal, da bi kazalo za lepo urejene šolske vrtove razpisati nagrade.

Gosp. ravnatelj Pirc je rekel, da je nekaj časa sam nadzoroval šolske vrtove, da si je pa pri tem poslu nakopal nasprotnikov. Izmed raznih predlogov, ktere je stavil v tem oziru, je obveljal le eden, in sicer ta, da se tistim učiteljem, ki imajo vzgledne šolske vrtove zagotovi stalna nagrada. Ta nagrada se razdeli še letos.

Gosp. nadučitelj Gebauer je izrekel željo, naj se šolski vrtovi nadzorujejo najprej po popotnem učitelju za sadjarstvo, oziroma po uradniku kmetijske družbe ali kakem drugem strokovnjaku, ki naj preišče šolski vrt, toda ne za hrbtno; še le na podlagi take preiskave naj se razdele nagrade.

Po tej razpravi se je soglasno sprejela resolucija gosp. pristava Rohrmana s pristavkom gosp. Gebauerja, ki se glasi tako le:

Zbor sadjarjev je spoznal za potrebno, da se iznova vpeljejo učiteljski tečaji, pa le za praktično sadjarstvo. Te tečaje naj vodi popotni učitelj za sadjarstvo, ki naj bo ob enem tudi nadzornik za šolske vrtove.

(Dalje prihodnjič.)

Žitna rja.

Večkrat se pripeti, da v gorkem poletju po kakem lahkem dežju ali še raje po megli rja napade polje daleč na okrog. Ljudje dolže meglo, da napravi žito rjasto. Trdno se prepričani, da imajo prav, češ, zakaj pa žito prej ni bilo rjasto, sedaj pa je.

Mnenje prostega ljudstva pa ni pravo. Megla rje ne nareja, pač pa jo pespešuje. Da pa to spoznamo, ogledati si moramo to bolezen nekoliko bliže.

Vsakemu kmetovalcu je znano, da rja napada razna žita, pa tudi sočivje, peso i. t. d. Rjo povzročajo glivice zajedalke. Teh glivic je več vrst in imajo kaj čudno življenje. Sicer se nekoliko ločijo druga od druge, vender pa so si v obče tako podobne, da bode zadoščalo, če tukaj navedem eno najnavadnejših, ki napada vsa naša žita, pa tudi mnogo divje rastočih trav; to je žitna rja (*puccinia graminis Pers.*).

Da se bomo pa lože razumeli, ko bom popisoval njeno življenje, omenim naj, da je zarodna menjava, kakršno bomo spoznali pri tej glivici, vsakomu znana iz živalstva. Pač vsakdo ve, da metulj ne rodi metulja, ampak iz metuljevih jajčec se izvale gosenice, gosenice se zabubijo in še le iz bub pridejo zopet metulji. Isto tako je na pr. pri rjavem hrostu (*melontha vulgaris F.*). Samica znese v zemljo jajca, iz jajec se izvale ogrci, ti se zabubijo in iz bub izlezejo zopet hrosti, i. t. d.

Kdor se količkaj zanima za rastline, opazil je na češminju (*berberis vulgaris L.*) — in sicer na listju — rdeče pike. To je češminova bolezen, ktero povzroča neka glivica. Prirodoslovci so jo imenovali „*aecidium berberidis*“. Mislili so, da glivica živi le na češminju. Toda prišli so na to, da tros (glivično seme), ki izpada iz rdečih pik na spodnji listovi strani, ne požene na češminju, marveč na žitu in nekterih tra-

vah, ter naredi tamkaj rjo. Kakor bitro dozori tros na češminju, raznese ga veter na vse strani in okuži žita in trave.

Ko tros dobi na novi rastlini zadosti vlage, požene nitkaste izrastke, ki predero skozi listovo površino v notranjost in se tamkaj razrastejo. K večjemu v 8 dneh napravi glivica nov tros, ki predere rastlinam površino in napravi znane nam rdeče lise. V tem razvitku so imenovali naravoslovci glivico „uredo linearis“. Rdeči tros imenujejo tudi „poletnji tros“, kar pa ni povsem pravilno.

Ko rjasta rastlina začne doraščati in ne uživa več tako obilne hrane, pa glivica poleg poletnjega trosca, ki je enostaničen in rdeč, začne tvoriti tudi „zimski“ tros, ki pa je dvostaničen in rjav.

S poletnjim trosom se zatrosi največ rje. Trosa je jako mnogo, in ker je silno droben, raznese ga veter daleč na okoli. Ker ima površina trosova čez in čez majhne izratke, mnogo rastlin pa je tudi obrastelih z manj ali več laski, prime se tros prav lahko po listju in po bilkah. Kadar dobi zadosti vlage, takrat pa požene in rastlina je okužena. Od tod prihaja, da ljudje mislijo, da megla povzroča rjo. Megla da trosu le potrebne vlage.

Dolgo časa so mislili, da se zimski tros le na češminju zopet razvija. Zato so nekatere dežele celo z zakonom zapovedale zatreti vse češminje do gotove oddaljenosti od polja. Toda novejša opazovanja so pokazala, da tudi zimskemu trosu ni treba češminja in da se tudi brez njega lahko razvija na drugih rastlinah. — Spomladi požene zimski tros kratke izrastke. Vsak izrastek se razdeli na vrhu v 3 ali 4 dele, in vsak tak del tvori na koncu trosu podoben prah (sporidije). Ta prah okuži češminje ali — kakor nam je sedaj znano — tudi druge rastline.

V novejšem času pa so prišli tudi na to, da ni popolnoma prav, če imenujemo enostanični rdeči tros „poletnji“, dvostanični rjavi pa „zimski“. Poskušnje so namreč dokazale, da tudi rdeči tros prav lahko prezimi in razširja spomladi rjo.

Rja je rastlinam hud sovražnik. Napada jim zelene dele, posebno listje, okorišča se z njihovim sokom ter jih tako slabi. Razdeva pa jim tudi listno zelenilo. Listje je rastlinam prevažno. Listje použiva plinasto hrano, prebavlja nedušikavo hrano in diha. Čim bolj je listje poškodovano, tem slabše se razvija rastlina. Rasto žito daje manj in slabšega pridelka kakor zdravo. Poleg tega je pa tudi slama od rjastega žita tem slabša, čim huje se je je prijala rja. Rjasta slama je škodljivo krmilo. Prigodilo se je uže, da so živali vsled take krme pocapale, ali pa vsaj dalj čase bolele. Take krme bi torej prav za prav niti polagati ne smeli. Ker pa je mnogokrat preveč krmil rjastih, kmetovalec ne more drugače, da jih porabi. V tem slučaju naj ne polaga takih krmil samih, ampak pomeša naj jih z dobrimi. Prav dobro je tudi popariti jih in poskropiti s slano vodo. Nekteri pa rjastih krmil ne pokrmijo, pač pa jih porabijo za steljo. Toda tudi to ni prav. Glivični tros ostane v gnoju živ, in kmetovalec izpelje z gnojem tudi kužno snov na polje.

Zatiranje rje je zelo težavno, ker je glivično življenje tako čudno, rekel bi, nestanovitno. Če bi se zimski tros res le na češminju razvijati mogel, lahko bi zatrl rjo s tem, da bi zatrl češminje. Ker pa temu ni tako, pomagalo bo krčenje češminja le nekoliko.

Nekatere vrste žitne rje se tudi razvijajo deloma na drugih rastlinah, na pr. „puccinia coronata — Corda“, ki se posebno rada loteva ovsa, na krljiki

(rhamnus frangula L.) in kozji črešnji (rhamnus cathartica L.), „puccinia straminis — Finkel“ na rastlinah srhkolistnicah (asperifoliaceae*). Dobro je pokončevati vse te rastline.

Največje zavetišče in vzgajališče raznim vrstam žitne rje pa so meje in sploh vsi kraji, koder rasto razne trave dalj časa. Mehki glistnik (kopitnik, stoklasa — bromus mollis L.), pirnica (triticum repens) i. dr. preživé mnogo zajedalk. Zato je pa tudi treba odpraviti vse nepotrebne meje, kjer pa so potrebne, tamkaj naj jih prav mnogokrat požanejo ali pokose, da se glivice ne morejo tako lahko razvijati. Take bolne rastline je najbolje požgati. Bilje (strnišče) po njivah, koder je rastlo rjasto žito, je treba podorati kar moči naglo.

Skušnje nas uče, da niso vse vrste raznih žit enako podvržene rji; tudi ena in ista vrsta ne v vsakem kraju enako. Zato pride kmetovalec le po skušnji do pravih vrst, in če se bo tudi pri drugih prilikah skušal oprostiti vseh škodljivih vplivov, obvaroval se bo mnogokrat precejšne škode. Umevno pa je, da tudi tukaj velja geslo „z združenimi močmi“. Če se boré vsi kmetovalci skupno, tem gotovejši jim je tudi uspeh.

F. Š.

O zlaganju zemljišč.

(Dalje.)

Lokalnega komisarja plačuje država in ga imenuje vlada. Izberejo se v to uradniki iz sodnega ali upravnega oboja; imenovati pa se more za lokalnega komisarja tudi kmetijski strokovnjak, ki pa je večš tudi pravnih določil, potrebnih pri komasaciji zemljišč.

Deželna komisija sestoji iz deželnega predsednika, oziroma iz od njega izbranega ali določenega namestnika, iz poročevalca, iz treh členov sodnega stanu in iz enega zastopnika deželnega odbora.

Važen je paragraf 27., ki določa, da mora slehern posestnik dobiti po komisiji pravno odmerjeni mu del komasiranega sveta. Ako bi se pa to ne dalo doseči s zemljo, se mu sme odmeriti odškodnina v denarju; vender pa je dotičnik opravičen, to odkoniti, ako bi s tem imel potem zgubiti na pr. volilno pravico; to vse normira § 12. državnega zakona.

Nadaljni 28. paragraf določa, da se ne sme nikomur brez njegove privolitve odkazati tak kos zemlje, ki bi bil tako oddaljen od njegovega doma, da bi moral ondi napraviti nov hlev in sploh gospodarska poslopja. Za slučaj, da bi se to zgodilo, so določena sredstva, ktera se takemu gospodarju morajo privoliti iz skupnega sklada, da si more na oddaljenem svetu napraviti potrebna gospodarska poslopja.

Takih slučajev pač ne bo pri nas, ker tu pri nas je ogromna večina le malih kmetij. Kaj drugega je na pr. na Ogorskem, koder so kmetije s 100 orali navadne.

Cela vrsta paragrafov od 29. do 45. določa, kako je varovati pravice, vknjižene na zemljiščih, ktera naj se komasirajo, tako pravice upnikov, pravice užitarjev, zakupnikov ali štantmanov itd., da se tem v celoti varujejo vse pravice. Ako je na pr. dolg tisoč gol-dinarjev vknjižen na 12 raztresenih parcelah, za ktere dotični lastnik dobi odkazan nov skupen svet, ki je toliko vreden, kakor so bile vredne njegove raztresene parcele, se za upnika potem na ta novi svet zapiše in varuje zemljejnizična pravica.

* Volovski jezik (anchusa), gabez (symphytum) i. t. d.

Tretji glavni oddelek zakona predpisuje občna navodila, kako se vrši zlaganje zemljišč, in je v § 16. odrejeno, da se mora povabiti vsakteremu udeležencu, da more biti navzoč pri vseh obravnavah, osobito pa, ko se vcenjuje njegovo zemljišče in ko se mu za to odmerja drugo zemljišče.

Lokalni komisar po dovršenih predpripravah izreče svojo prvo odredbo, proti kateri pa se je mogoče pritožiti na deželno komisijo in eventualno na ministerialno komisijo. Rok za podan je priziva se določa na 14 dni.

Ako se je deželna, oziroma ministerialna komisija prepričala, da je od prve instance izdelani načrt pomanjkljiv, ali da so se pri izdelavi in pridelenju godile očitne napake ali celo krivice, more po § 62. zavreči celi operat in odrediti, da se na novo vrše obravnave, in sicer tudi po drugem lokalnem komisarju.

Praktične vrednosti je § 65., ki dopušča, da se predpoizvedbe, sploh vse priprave za komasacijo, smejo izvršiti tudi brez komisarja od dotičnih interesentov samih. Praktično je to določilo, ker so troški, ktere morajo interesente, to je oni, katerih parcele naj se zlože, nositi in plačati, precejšni, in ako se v kaki kat. občini vsi interesente lepo dogovore in zedinijo, izbero izmed sebe poseben odbor, ki vsa ta predpripravljalna dela oskrbi in izvrši. Tu in tam se nabaja že tudi po deželi večših mož, ki imajo dovolj sposobnosti za taka dela.

Nadaljnji paragraf 66. pa je posebne važnosti, kajti on normira, kdaj se sploh more pričeti s pripravami za komasacijo zemljišč. Po tem paragrafu se mora za komasacijo izreči nadpolovica, torej večina dotičnih posestnikov, katerih zemljišča uaj se komasirajo. Še le, ko se je za to pravnoveljavno izrekla nadpolovica, se more lokalni komisar lotiti pripravljalnih del za komasacijo.

Za slučaj, da se onemu, ki nabira podpise za komasacijo, ni posrečilo takoj dobiti potrebne večine, velja po § 68., da so oni, ki so se izrekli za komasacijo, vezani za dobo enega leta, vztrajati po svoji izjavi, tako da morajo vsi vztrajati pri besedi, če se povzročitelju posreči tekom leta pridobiti še toliko posestnikov, da jih je potem po § 66. predpisano število.

Predno prične lokalni komisar svoje delo, mora biti njegov prihod javno razglašen.

Lokalnemu komisarju se za izvršitev operata pridele potrebni zemljemerci, kmetijski izvedenci in poseben odbor, sestavljen iz udeležencev. V odbor izvolijo udeleženci polovico členov, drugo pa izbere komisar. Da se prepušča lokalnemu komisarju pravica, da on izbere polovico členov iz udeležencev, ima svoj vzrok v tem, da se hoče zabraniti enostranska sestavljenost odbora, ker bi se lahko pripetilo, da bi se dotični posestniki ozirali pri izbiri na politiško mišljenje in morda tako izključili, da bi v odboru sedeli in delovali zastopniki malega, srednjega in velikega posestva.

Ako bi se pripetilo to, more lokalni komisar potem pri izbiri druge polovice popraviti, da izbere zastopnike iz onih skupin, ktere še niso zastopane v odboru po izvolitvi od udeležencev.

Proti izbiri členov od strani lokalnega komisarja je mogoč priziv na deželno komisijo.

Vedno in redno je člen lokalne komisije tudi župan dotične občine, v kateri se vrši zlaganje zemljišč.

Posel odbornikov je časten, zato navadno ne dobivajo dnine; le v slučaju, da ima kak odbornik posebnega poslovanja, potovanja z geometrom, se mu more odmeriti primerna odškodnina za zamudo in delo.

Za zemljemerski posel potrebno osobje imenuje dež. odbor, oziroma deželna komisija, plača pa te stroške pred-

ujemoma deželni odbor, ki potem po dovršeni komasaciji razdeli strošek po velikosti katastralne vrednosti dotičnih zemljišč na posamezne udeležence, ki morajo dotični delež potem vrniti dež. odboru.

Kulturne inženirje, kmetijske in gozdarske zvedence zbira lokalni komisar sporazumno z lokalnim odborom. (Konec prihodnjič.)

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 113. Imam obilo mladega sadnega drevja, ktero mravlje silno napadajo in mladike sproti uničujejo. **Kako naj mravlje zatrem?** (I. M. v S.)

Odgovor: Ne mravlje, ampak listne uši napadajo drevje. Mravlje se le zato kažejo v obilem številu na drevju, ker gredo za sladkim sokom, ktereга uši izcejaajo. Le pogledite pod zgubančeno listje, pa najdete polno ušij. Zatiirajte torej uši, pa bo drevje zopet lepo rastlo in mravlje izginejo. Uši se zatiirajo s pomakanjem vejice v tabakovo vodo, ktero delo ni težko izvršiti, kajti uši napadajo le mlado, torej nizko drevje.

Vprašanje 114. Je li koristno, vse špargljeve poganjke perezati konci julija, oziroma v avgustu, ali naj se jih nekaj pusti? (A. K. v Š.)

Odgovor: Dokler je špargelj zelen in se ne posuši, toliko časa se štibale sploh ne smejo perezavati, bodisi na mladih nasadih, kakor tudi ne v starih špargeljnjakih. Kolikor bujnejše špargelj raste, toliko bolj se razvijajo in okrepijo korenine, ktere so za zelenjadarja najvažnejši del rastline.

Vprašanje 115. Ali je koristno, marelicam poletni vejice lomiti? (A. K. v Š. J.)

Odgovor: Gotovo da. To delo, ktero se imenuje pinciranje ali poletnje obrezovanje, pa je treba razumeti, drugače morete narediti več škode kakor korist. Če se hočete o tem poučiti, svetujemo Vam knjigo Nik. Gaucherja „Handbuch der Obstkultur“.

Vprašanje 116. Rad bi porabil odpadajoče sadje, ktero je večinoma še zeleno, za sadni kis. Prosim pouka, kako se dela sadni kis na kak priprost način? (I. G. v T.)

Odgovor: V ta namen se vzame primerna posoda, najbolj veliki prsten lonec, vanj se mečejo jabolka in odpadki jabolk. To vse se zalije z vrelo vodo. Kadar se zopet sadje ali odpadki dodevajo, pa se doliva voda, in tako se nadaljuje, dokler ni lonec poln. Ob gorkem vremenu se posoda, skrbno pokrita s platnam ali z ruto, postavlja na solnce; kadar je hladno, pa se spravlja na gorek kraj v hiši. V 6 do 8 tednih se tako skisa izvrsten rumenkast jesih. Jesih pa bode toliko boljši in močnejši, kolikor bolj zrelo je sadje, kajti tem več je sladkorja, ki pokipi in se izpremeni v alkohol, iz ktereга nastaja potem ocetna kislina.

Gospodarske novice.

* **Gospodinjska šola** c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani pod vodstvom č. sester redovnic se otvori meseca oktobra t. l. Pouk, ki bo v slovenskem jeziku, bo trajal 1 leto. Gojenke, bodo stanovale v zavodu ter je njih število omejeno na 12. Pouk bo zavzemal vse stroke gospodinjskega: kuhanje, šivanje, pranje, likanje, dela v hlevu in na vrtu, mlekarstvo i. t. d., vrhu tega pa tiste šolske predmete, ki so potrebni za popolno izobrazbo gospodinje na kmetih. V šolo se bodo sprejemala vsaj 16 let stara dekleta, ki bodo plačevale po 14 gld. na mesec za hrano, stanovanje in vse drugo potrebno. Podrobni pogoji so označeni v razpisu, ktereга objavljamo med uradnimi vestmi današnje številke.

* **Kemijsko preskušališče** otvori c. kr. kmetijska družba

kranjska v prvi polovici meseca avgusta v Ljubljani, Salendrove ulice št 3, t. j. v 1. nadstropju hiše, kjer je družbena pisarna. Podrobnosti in cenik preskušališča objavimo v prihodnji številki.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Občni zbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.

(Dalje.)

Nadaljnja točka dnevnega reda so bila poročila in predlogi odborovi. Družbeni podpredsednik gosp. Povše je naglašal, da ima občni zbor po § 12. pravil pravico, imenovati častne ude — može, ki se nahajajo na vplivnih mestih ter so naklonjeni družbi. Povodom današnjega občnega zbora priporoča odbor, naj bi zbor imenoval častnim udom enega prvih dostojanstvenikov v c. kr. poljedelskem ministerstvu, ki je naši družbi bil vselej naklonjen, sekciskega načelnika Oser-ja, v priznanje njegovih velikih zaslug za povzdigo kmetijstva v naši deželi. Govornik je omenjal, da bo sekciski načelnik Oser sodeloval pri osuševanju ljubljanskega barja in da je po njegovi lastni izjavi pričakovati, da se breme, ki zadene naše revne barjane, znatno olajša. Občni zbor je soglasno pritrdil nasvetu gospoda podpredsednika ter je imenoval sekciskega načelnika Oserja častnim udom c. kr. kmetijske družbe.

Družbeni predsednik gospod cesarski svetnik Murnik je predlagal, naj občni zbor pooblasti glavni odbor c. kr. kmetijske družbe, da v okviru razpoložljivih sredstev ustanovi služnine družbenih uradnikov in služabnikov. Kakor je iz upravnega poročila razvidno, se delo od leta do leta množi, in osebje, če tudi je jako delavno, le z največjim naporom zmaguje delo. Denarnega prometa ima družba sedaj 188.000 gld., a število uradnikov je vedno še isto, kakor je bilo tedaj, ko je imela družba le 30.000 gld. letnega prometa. Vsemu družbinemu osebju gre torej srčna zahvala in priznanje za veliki trud — vsak je na svojem mestu in stori v polni meri svojo dolžnost. A plače naših uradnikov so počlo odmerjene in se nikakor ne strinjajo z delom. Dolžnost družbe je torej, da zboljša plače svojemu osebju vsaj v toliko, kolikor pripuščajo razpoloživa sredstva. Občni zbor je soglasno pritrdil predlogu družbenega predsednika.

Potem je družbeni ravnatelj gosp. Pirc poročal o predlogih posameznih podružnic. Podružnica v Gorenji Vasi je predlagala, naj bi c. kr. kmetijska družba delovala na to, da dobi Poljanska dolina umnega živinozdravnika. Zastopnik podružnice gosp. Grošelj je naglašal, da se tamošnje ljudstvo bavi večinoma z živinorejo, ki je skoraj edini vir dohodkov tamošnjim kmetovalcem. A živinska bolezen se pogosto oglašja, zdravniške pomoči pa ni lahko dobiti. Namesti naj se torej v Poljanski dolini stalno živinozdravnik, ali pa naj pride vsaj večkrat v mesecu v to dolino. Podpredsednik družbe gosp. Povše je pripomnil, da deželni odbor pripravlja za deželni zbor poročilo glede pomnožitve živinozdravnikov v deželi. Seveda bi morali k troškom prispevati razven dežele tudi okraj in občine. Ako hoče dežela dobiti živinozdravnikov, jim bo treba zboljšati plače ter jih preskrbeti za starost in onemoglost. Predlog podružnice se po nasvetu ravnatelja Pirca izroči deželnemu odboru v blagohotno uvaževanje.

Podružnica Mokronog je predlagala: Glavni odbor kmetijske družbe naj deluje na to, da bi prosilci iz državnih trtnic dobivali več trt, in sicer po možnosti cepljenih trt, in da bi dobivale tudi podružnice brezobrestna posojila v ta namen, da bi jim bilo mogoče, cepljene trte v večjem številu med ude razdeljevati; nadalje naj glavni odbor deluje na to, da se namerjana državna trtnica ustanovi vsaj približno v sredi med Mokronogom in Trebnjem. Ta

predlog je obširno utemeljeval zastopnik podružnice, gosp. vitez Langer, ter je naglašal, da država sicer mnogo stori v podporo vinogradništva, a potreba je tolika, da ji je prav težko zadovoljiti. Podporo dobivajo zlasti taki kraji, kjer so vinogradi bili uničeni po trtni uši. Mokronog ne spada med take kraje, a vendar je pomoč tudi tukaj nujna, da se osigura prihodnost tamošnjemu vinogradništvu. Trtnica je za ljudstvo jako poučna in torej jako potrebna za ta kraj, kjer se prebivalci tako intenzivno bavijo z vinogradništvom. Brezobrestna posojila naj bi se podružnicam dajala v svrhu naprave pepinijer, kajti na Dolenjskem se morajo vinogradi ne le na novo zasaditi, ampak tudi zboljšati. Zastopnik vipavske podružnice, gospod nadučitelj Skala, je podpiral sicer prvi predlog podružnice mokronoške, izjavil pa se je proti temu, da bi se podružnicam dajala brezobrestna posojila, ker bi jim povračilo napravljalo velike težave. Nadučitelj gospod Ravnikar iz Mokronoga je priporočal, naj bi se nova državna trtnica ustanovila v mokronoški okolici za okraje Mokronog, Trebnje in Rače, ker bi ljudje ne imeli toliko troškov in bi se dobila za trtnico dobra zemlja. Tehniški vodja gospod Skalicky je omenjal, da se iz državne trtnice po ministerskem ukazu oddajajo cepljene trte le za uzorne vinograde; nova državna trtnica pa se iz administrativnih vzrokov ustanovi v novomeski okolici. Mogoča bi bila nova trtnica tudi blizu Trebnjega ob železnici, a tam ni dobiti primerne svete. Na pripomnjo gospoda Zupančiča, naj bi se pregledala zemlja, da bi se vedelo, kake trte so v prvi vrsti potrebne, je odgovoril vodja Skalicky, da se iz državne trtnice oddajajo le trte, ki odgovarjajo dotični zemlji. Zastopnik deželne vlade, gospod okrajni komisar Detela, je pripomnil, da se enaka prošnja za ustanovitev nove državne trtnice nahaja pri deželni vladi, ki jo bo dežela podpirala. Glede brezobrestnih posojil se bode v prvi vrsti oziralo na krški in mokronoški okraj. Podeljevanje brezobrestnih posojil podružnicam bi bilo protizakonito, pač pa bi se le-tem lahko pomagalo na ta način, da bi se jim dajale večje podpore. Podpredsednik kmetijske družbe, gospod Povše, je predlagal, naj se glavnemu odboru naroči, da v posebni vlogi prosi c. kr. kmetijsko ministerstvo, da isto v svrhu novega nasajanja vinogradov, uničenih po trtni uši, za deželo kranjsko določi vsaj 50.000 goldinarjev brezobrestnega posojila na leto, začnši s prihodnjim letom. Gospod ravnatelj Pirc je potrdil navedbe gospoda viteza Langerja ter je z veseljem pozdravil dejstvo, da je dežela dovolila za podružnične trtnice 5000 gld podpore pod pogojem, če dovoli država enak znesek. Vsekako bomo imeli več koristi od podružničnih trtnic, kakor je imamo od državnih. Pri glasovanju je bil sprejet predlog podružnice mokronoške, isto tako tudi predlog gospoda podpredsednika Povšeta.

Podružnica novomeska je predlagala, naj c. kr. kmetijska družba dela na to, da se v Ljubljani napravi javna živinska bolnica pod vodstvom izkušenega diplomiranega živinozdravnika. Gospod ravnatelj Pirc je pojasnil, da je za časa dra. Janeza Bleiweisa pač bila na Poljanah živinska bolnica c. kr. kmetijske družbe, da pa ta bolnica več ne obstoja, čeprav je ostal na poslopju še stari napis. V deželnem zboru je poslanec Hribar stavil predlog, naj se ustanovi v Ljubljani javna živinska bolnica; vrše se posvetovanja in upati je, da bodo imela ugoden uspeh. Tak zavod je nujno potreben in bi kazalo ustanoviti tudi poseben kurz za rezanje živine. Obširne debate, ki se je razvila o tem predlogu, so se udeležili gospodje Turk, Remškar, Počivalnik, Likozar in Folakovski. Gospodje Turk, Počivalnik in Remškar so se zlasti pritoževali proti g. Šleglu, da noče sprejemati bolnih konj v hlev na Poljanah, ter je prvi nasvetoval, naj se nastavi na podkovski šoli in živinozdravnišnici c. kr. kmetijske družbe diplomiran živinozdravnik, a namesti naj ga dežela. Gospod učitelj Likozar je omenjal, da v kmetijske družbe zavodu na Poljanah ni živinozdravnika, ampak le učitelj podkovstva. Gospodje, ki se pritožujejo proti Šleglu, so torej na napačni poti. Odbornik gospod Folakovski je povdarjal, da g.

Šlegel dosedaj ni bil opravičen zdraviti živino in se je torej opravičeno branil sprejemati konje v svrhu zdravljenja. Sicer pa so v Ljubljani štirje živinozdravniki, ki radi pomagajo v slučaju potrebe; v Šiški je izboren živinozdravniški podkovač, isto tako tudi na Selu. Ako komu oboli živina, lahko torej najde pomoči. Gospod ravnatelj Pirc je naglašal, da je g. Šlegel postopal popolnem pravilno. Če bi bil sprejemal konje in jih zdravil, bi bil kazniv, ker ni imel pravice za to. Na Poljanah imamo le podkovsko šolo, a ne živinske bolnice. Sicer pa kmetijska družba tudi ni zavezana, vzdrževati živinsko bolnico. Govornik je končno predlagal, naj se Turkov predlog obravnava ob enem s predlogom podružnice novomeške, kar je pri glasovanju obveljalo. Isto tako je obveljal tudi nadaljnji predlog novomeške podružnice, naj kmetijska družba tudi zanaprej oddaja gumijeve vezi za zeleno cepljenje.

Podružnica Kovor je predlagala, naj glavni odbor c. kr. kmetijske družbe pri c. kr. kmetijskem ministerstvu in pri deželnem odboru izposluje podpore za nakup umetnih gnojil, ktere naj kmetijska družba po znižanih cenah prodaja podružnicam. Gospod ravnatelj Pirc je izjavil, da je ta predlog neizvedljiv, ker družba nima namena, dajati miloščino, marveč le pospeševati kmetijstvo. Pač pa je sklenil glavni odbor izposlovati podružnicam primerne podpore, da bodo mogle v svojem delokrogu pospeševati na primeren način uvajanje umetnih gnojil. Občni zbor je vzel to obvestilo na znanje. (Konec prih.)

Razglas

o sprejemu gojenk v gospodinjstvo šole c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani.

Meseca oktobra se otvori prvi tečaj gospodinjstva šole, kateri bo trajal 12 mesecev. Gojenke morajo stanovati v zavodu, ki bo pod vodstvom č. gg. sester iz reda sv. Frančiška. Zavod bo v posebnem, novo zidanem poslopju poleg Marijanišča na Spodnjih Poljanah v Ljubljani.

Pouk, kateri bo slovenski in brezplačen, bo zavzemal poleg verouka, vzgojeslovja, zdravoslovja, ravnanja z bolniki, spisja in računstva vse one predmete, ktere mora umeti vsaka dobra gospodinja, zlasti se bo pa poučevalo teoretično in praktično o kuhanju, šivanju (ročnem in strojnem), pranju, likanju, živinoreji, mlekarstvu, vrtnarstvu i. t. d. Gojenke se bodo isto tako vezbale v gospodinskem knjigovodstvu ter v ravnanju z bolniki in z bolno živino.

Gojenka, ktera bo sprejeta v zavod, plača na mesec za hrano, stanovanje, kurjavo, razsvetljavo, perilo, t. j. sploh za vse, 14 gld., ali za cel tečaj 168 gld. — Vsaka gojenka mora prinesiti po možnosti naslednjo obleko s seboj: Dve nedeljski obleki, tri obleke za delo, dva para črevljev, nekaj belih in barvanih jopic za ponoči, štiri barvana spodnja krila, dve beli spodnji krili, šest srajc, šest parov nogavic, 10—12 žepnih robcev, šest kuhinjskih predpasnikov in tri navadne predpasnike. (Predpasniki za delo se tudi priskrbijo v zavodu proti plačilu; ako ima ktera več obleke, sme jo prinesiti s seboj).

Deklice, ktere hočejo vstopiti v gospodinjstvo šole, morajo:

- 1.) dovršiti že 16. leto; le izjemoma, v posebnega ozira vrednih slučajih, se more dovoliti sprejem mlajših učenk;
- 2.) znati čitati, pisati in računati;
- 3.) predložiti zdravniško spričalo, da so zdrave;
- 4.) predložiti obvezno pismo starišev ali varuha, da plačajo vse stroške;
- 5.) zavezati se, da bodo natandno in vestno izvrševale vsa dela, ki se jim nalože, ter da se bodo strogo ravnale po hišnem redu.

Prošnje za sprejem, katerim je treba priložiti šolsko in zdravniško spričevalo ter obvezno pismo starišev, oziroma varuha, naj se pošlje

do 15. septembra t. l.

glavnemu odboru c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani.

V prvi vrsti se sprejmo v gospodinjstvo šole deklince, ki imajo domovinsko pravico na Kranjskem; ako pa bo v šoli prostora, sprejemale se bodo tudi prosilke iz drugih dežel.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske

v Ljubljani, 31. julija 1898.

Ivan Murnik s. r.,
predsednik.

Gustav Piro s. r.,
tajnik.

Vabilo

k občenemu zboru kmetijske podružnice za ilirskobistriški sodni okraj v Trnovem, ki bode 7. dne avgusta t. l. ob 4. uri popoldne v šoli v Trnovem.

VZPORED:

- 1.) Pouk o porabi umetnih gnojil.
- 2.) Sprejemanje naročil na umetna gnojila.
- 3.) Razni predlogi in nasveti

Kmetijska podružnica v Ilirski Bistrici,

28. dne julija 1898.

Martin Zarnik, načelnik.

Urbančič, tajnik.

Št. 10.118.

Razglas

C. kr. namestništvo v Trstu je z razglasom z 8. dne julija 1898. l., št. 14.271., z ozirom na stanje svinjske kuge na Kranjskem prepovedalo uvažati prasiče iz političnih okrajev Postojna, Kočevje, Krško, Rudolfovo in Črnomelj v upravno ozemlje primorsko. To se daje na občno znanje

C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

V Ljubljani, 14. dne julija 1898.

Št. 10.669.

Razglas

Na podstavi zadnjega uradnega izkaza o stanju živinskih kug na Primorskem z 18. dne julija 1898. l., št. 15.383., deželna vlada dotlej, dokler se ne ukaže drugače, prepoveduje uvažati, oziroma goniti prasiče iz političnih okrajev Koper, Gorica, Gradišče, Pazin, Pulj in Volovsko na Kranjsko.

To se, razveljavljaje turoadni razglas s 1. dne julija t. l., št. 9400., daje na znanje z dodatkom, da se bodo prestopki te zaporne odredbe, ki stopi o veljavnost

30. dne julija 1898. l.,

kaznovali po državnem zakonu s 24. dne maja 1882. l., št. 51.

Od c. kr. deželne vlade za Kranjsko.

V Ljubljani, 26. dne julija 1898.

Listnica uredništva.

I. M. v S. Skusite gnojiti najprvo na raznih zemljah z umetnimi gnojili, in sicer majhne kose zemlje. Učinek Vam pokaže, kje se gnojenje izplača. Za nemško deteljo sta Tomasova žlindra in kajnit izborni gnojili. — Udnina za čebelarstvo društvo je 1 gld. ter jo je treba poslati naravnost na to društvo v Ljubljano. Čebelarški list izhaja od Novega leta ter ga družabniki prejemajo zastonj.

I. S. v L. B. Davek od zemljišča, kterege je ponevedoma kdo drug za Vas plačeval, ste Vi zavezani povrniti za 30 let nazaj.

I. D. v P. Kako bi se polhi zatirali na kak drug način kakor s pastmi, nam ni znano; morda nam pa vé povedati o tem kak skušen bralec našega lista. — Lisicam, ktere hodijo po kokoši, morete priti najhitreje do živega s pastmi. Seveda je treba to znati.

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Urejuje Gustav Pirc, družbeni tajnik.

„Kmetovalec“ izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stoji 2 gld., za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 1 gld. na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na celi strani 16 gld., na $\frac{1}{2}$ strani 8 gld., na $\frac{1}{4}$ strani 5 gld. in na $\frac{1}{8}$ strani 3 gld. Pri večjih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah šte. 3.

Št. 14.

V Ljubljani, 31. julija 1898.

Leto XV.

Tržne cene.

Deželni pridelki:

V Ljubljani, 31. julija 1898. (Izvirno poročilo.)

Se mena: Domača detelja novo blago gld. 30.— kr. do gld. 35.— kr.; nemška detelja (lucerna) gld. 45.— kr. do gld. 55.— kr.; gorenjska repa gld. 33.— kr.; laneno seme, domače ozimno gld. 11.25 kr.; konopno seme gld. 11.— kr. do gld. 11.25 kr.; kuminovo seme gld. 25.— kr. do gld. 26.— kr.

Fižol: Rudeči ribniški gld. 10.— kr.; urdeči Hrvat gl. 9.— kr.; prepeličar (koks) gld. 11.50 kr. (Vse cene semen in fižola veljajo za 100 kg čistnega blaga, kakor ga kmetovalci pripeljejo na prodaj i. s. novo blago.)

Suhe češplje: v dimu sušene gld. 11.— kr. do gld. 11.50 kr. brez dima sušene gld. 13.— kr. do gld. 15.— kr.

Orehi domači: gld. 16.— kr. do gld. 17.— kr.

Ječnice nove: gld. 3.50 kr. do gld. 4.— kr. za 100 klgr.

Med: od gld. 27.— kr. do gld. 28.— kr.

Kože Goveje, težke nad 40 kg po gld. 33.— kr. do gld. 34.— kr.

„težke od 30 do 40 kg „ „ 27.— „ „ 28.— „

„ lahke „ „ 28.— „ „ 29.— „

(Te cene veljajo za 100 kg in sicer za kože izdelane po tujakajšnjih običajih z rogovi vred. Bikove kože po 25 kr. klgr.)

Telečje kože: 50 kr. za kg.

Kozličeve kože po gld. —.70 kr. do gld. —.80 kr.

Svinjake kože: Čiste, brez napak 33 kr. za kg.

Druge vrste 16 do 20 „ „ „

Kože lisic po gld. 3.50 do 3.50

„ kun „ „ 9.— „ 10.— „ sa par.

„ dihurjev „ „ 2.50 „ 3.— „

„ vidr „ „ 9.— „ 10.— „

Kože zajcev po 14 do 15 gld. za 100 komadov.

Pepelika (potoši) po gld. 16.— 100 kg.

Žito:

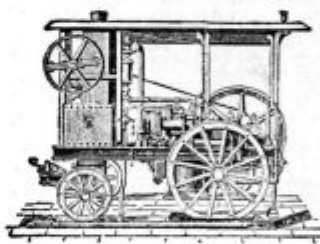
V Ljubljani, 27. julija 1898. Pšenica gld. 11.— kr., rž gld. 9.— kr., ječmen gld. 7.— kr., oves gld. 9.— kr., ajda gld. 10.50 kr., proso gld. 7.— kr., turšica gld. 6.40 kr., leča gld. 12.— kr., grah gld. 12.— kr., fižol gld. 12.— kr., seno gld. 1.96 kr., slama gld. 1.70 kr. (Vse cene veljajo za 100 klgr.)

Na Dunaji, 30. julija 1898. Pšenica gld 7.98 kr., rž gld. 6.59 kr., ječmen gld. 8.30 kr., oves gld., 5.68 kr., turšica gld. 6.34 kr. (Vse cene veljajo za 100 kilogramov.)

G. Tönnies-a, tovarna za stroje

v Ljubljani

izdeluje

originalne „Otto“ motore,

ktere goni plin in bencin, priznani kot najboljši, najvarnejši in najcenejši; nadalje izdeluje

„Otto“ locomobile,

ktere goni bencin in so za dela pri kmetijstvu, za vodovode, kamnolome itd.; izredno rabljive. Gonilni strošek znaša komaj 8 kr. za uro in konjsko moč. Varnost pred ognjem, ni potreba strojevodja, ter vsaki čas deluje. (47—5)

C. kr. priv. tvornica

R. A. SMEKAL

Čeh kot Prostjeva

Moravska.

Praga — Smihov

Česka

Podružnica: Zagreb

priporoča

(45—7)

vsake vrste strojev za poljedelstvo in vinogradarstvo potem stiskalnice za grozdje, brizgalnice proti peronospori, čistilnice za žito, trierje, slamoreznice mlatilnice i. t. d. Nadalje brizgalnice vsake vrste za ognjegasma društva, kakor tudi razne predmete za tvorniške stroje. — Lastni proizvod z jamstvom.

☞ Cene primerne, podružnice in prekupei dobe izdatni popust. ☞

☞ Ceniki franko in badava. ☞

Domača tvrdka

Pehani, Lorber in dr.

tovarna za stroje in livarna v Žalcu pri Celju
izdeluje in prodaja po **tovarniški ceni**:

Najboljše možnarje za streljanje proti toči.

Novoiznajdene „**brzostrelne in varnostne možnarje**“, katerih ni treba nič zabijati, pri streljanju vsaka nevarnost izključena, pokajo boljše, potrebujejo manj smodnika in streljajo trikrat hitrejši kot navadni možnarji.

Najboljše in najcenejše **travniške brane**, najizbornejše **slamoreznice**, najnovejše **mlatilnice** z ležiščem na kroglo, istotako **stiskalnice** in **mline** za **grozdje in sadje**, geple i. t. d. (4—14)

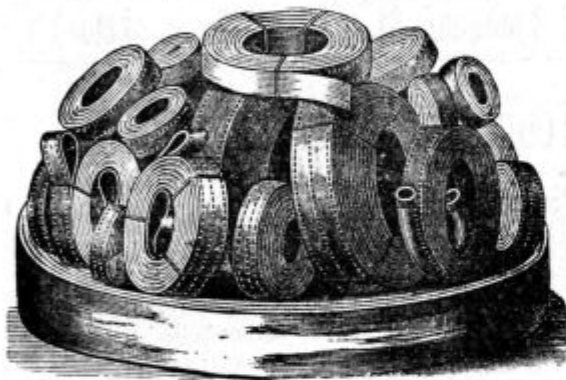
Prevzame v najboljšo in točno izvršbo vsa v strojno in livarsko stroko spadajoča dela za **tovarne, mline, žage in druge obrtniške naprave**, istotako **prevzame vsak stroj** v najtemeljitejšo in cenejo **popravo**.

Za vsak možnar, stroj, sploh za vsako delo **se jamči**.

Tovarniške cene.

Gonilna jermena za vsakovrstne stroje lastnega izdelka

z jamstvom, da so ista nepresegljiva v trajnosti in moči.

Tovarna za izdelovanje vsakovrstnih jermen za šivalne stroje; jermen iz kamelne dlake in iz bombaža. Zaloge vsakovrstnega olja, masti itd., za maže strojev in drugih posameznih delov.

Eduard Honigsberg, Zagreb, Ilica 25.

Zaloga vsakovrstnih kmetijskih in drugih tehniških naprav, kakor: sesalk (Pumpen), strojev itd. itd., nepremočljivih plah za vozove itd. itd.; Omar za led.

Cenike brezplačno.

(66—2)

JOSIP LEUZ

trgovec

(13—13)

v Ljubljani, Reseljnova cesta

kupuje in prodaja vsakovrstni novi zgodnji krompir; vsakovrstno domačo in sivo francosko in japonsko ajdo, kakor tudi izvrstno jedilno čebulo, suhe gobe itd. itd. — Tudi kupuje drevesen ali plućen mah, črno in belo čmeriko in vsakovrstno drugo rastlinjstvo.

Stroji za porabo sadja in izdelovanje mošta.

Stiskalnice za sadje in grozdje

s trajno delujočem dvojnem in pritiskem vravnajočem pritiskalom „Herkules“, ki zajamčeno opravi 20% več dela kakor koli druga stiskalnica.

Sadni in grozdni MLINI,

grozdni roblači,
pokolne moštarne, stalne
in vozeče,

stiskalnice in mline za izdelovanje soka
iz malin, ribezla i. t. d.

Sušilnice za sadje in zelenjad, stroje za rezanje
in lupljenje sadja.

Najnovejše samedelujoče, patentovane trtne
škropilnice „Sifonija“.

Vse te stroje izdeluje in prodaja pod jamstvom kot posebnost v najnovejši, najboljši in skušeni sestavi

PH. MAYFAHRT & dr.

o. kr. edino priv. tovarne kmet. strojev, livarna in fuzina na par
na Dunaji, II. Taborstrasse št. 76.

Odliskovana z nad 390 zlatimi, srebrnimi in bronastimi kolajnami.

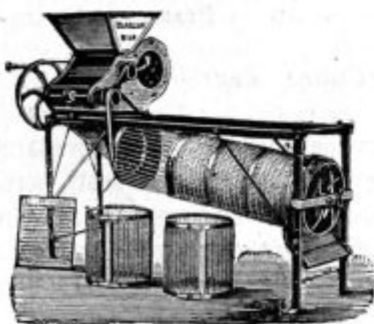
Obširne cenike in mnogoštevilna priznanska pisma zastoj. Zastopniki in prekupei se iščejo. (59—3)

Vnovič znižane cene!

Vse stroje za poljedelstvo.

Vnovič znižane cene!

Zastopniki se iščejo.

Trijeri (čistilni stroji za žito) v natančni izvršitvi. Sušilnice za sadje in zelenjavo. Škropilnice proti peronospori, poboljšani sestav Vermorelov. Mlatilnice, mline za žito, stiskalnice (preše) za vino in sadje različnih sestav, (te stiskalnice imajo skoro ono tlačilno moč kakor [hidravlične [vodovodne] preše).

Slamoreznice jako lahko za goniti in po zelo zmernih cenah. Stiskalnice za seno in slamo, ter vse potrebne, vsakovrstne poljedelske stroje prodaja v najboljši izvršitvi (11—15)

IG. HELLER na Dunaju
II., Praterstrasse 49.

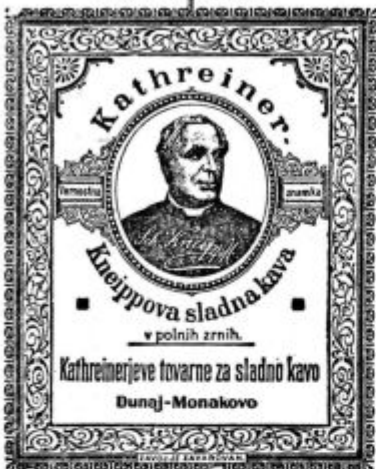
Pred ponarejanjem se je posebno treba varovati!

Zastopniki se iščejo.

PRISTEN

Cena zavoju 25 kr. (50 vinarjev)
vsečina 500 gramov.

V svojo lastno korist naj zahtevajo in
jeditelje kupovalci le take izvirne zavoje.

(1-10)

Važno za kmetijstvo!

Redilna in hranilna štupa za
prašiče.

Najboljše redilno in dietetično
sredstvo za prašiče. Za notranjo
rabo, služi v tvorbo mesa in tolšče.
— 1 zametek 25 kr., 5 zametkov
samo 1 gld. (67-1)

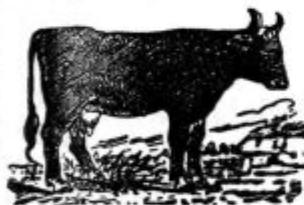

Varstvena znamka.

Redilna štupa za

živino

za notranjo rabo pri kravah
in konjih. Rabi se skoraj
50 let z najboljšim uspehom,
če živina neče žreti in da se
zboljša mleko. — 1 zametek
z navodom o uporabi 50 kr.,
5 zametkov samo 2 gld.

Varstvena znamka.

Redilna in hranilna štupa za

kuretnino.

Najboljše zavarovano, redilno
in dietetično sredstvo za no-
tranjo rabo, pospešuje tvorbo
jajc. Za kure, purane, gosi, race
itd. — 1 zametek 25 kr., 5
zametkov samo 1 gld.

Dobiva se

v lekarni Trnkóczy v Ljubljani,
Kranjsko.

Varstvena znamka.

Pisma ali pa z dopisnicco za 2 kr. pod gorenjlm naslovom vpo-
slana naročila se najlože in najceneje izvršujejo po pošti. V tem slučaju
se prosí natančnega naslova sprejemalčevega (ime, kraj, hišna številka,
zadnja pošta in dežela).

! Nova in koristna iznajdba!

C. kr. priv.

aparati za konserviranje
piva

Neobhodno potrebni za vsako go-
stilno in za zasebnike.

Pivo ostane cele tedne sveže in
slastno in ne zgubi nič od svojih svojstev.
Aparat je sila jednostaven, kar se dostaje
manipulacije ž njim — ter je tu izklju-
čena uporaba ogljikove kisline ali drugih
sredstev.

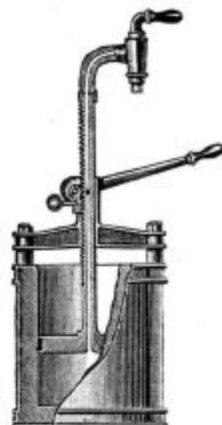
Cenik z navodilom

pošilja izdelovatelj

ALBIN C. ACHTSCHIN

v Ljubljani, Wolfove ulice št. 8. (63-2)

== Mnoga spričevala, so na ogled. ==

Ameriško patentovane

ne varjene verige iz jekla,

ktere so dvakrat močnejše od varjenih, so zelo lahke
in ceneji kakor vse druge verige.

Vzorci, z mnogimi pohvalnimi pismi, pošilja brezplačno.

Akcijska družba fužin za jeklo v Beli peči
na Gorenjskem. (64-2)

Te vrste verig dobi se v vsaki večji trgovini za železo.

Usojam si naznaniti slavnemu občinstvu, da sem za-
pričel v Trstu trgovino za

komisijonalno in špedicijsko poslovanje.

Naročila in sicer mala v pošiljativah po 5 kg, po pošti
in od 30 kg naprej pa po železnici, izvrševal bom točno
in ceno. (48-5)

Razpošiljal bom razen kolonjalnega blaga tudi druge
na trg spadajoče stvari, kakor: sadje, zelenjavo, ribe i. dr.
Pečal se bom z razprodavanjem domačih pridelkov, s pri-
jemanjem blaga v svoja skladišča, dajal na ista naplčila
in posredoval dotično prodajo na korist lastnika.

Trgoval bom tudi z vinom na debelo.

Sprejemem zastopstva trdnih — za konkurenco spo-
sobnih — trdk in polagam za to kavicjo.

Nadejaje se, da se me sorojaki domislijo, ostajam
odličnim spoštovanjem udani

Ernest Pegan,

v ulici S. Francesco šte. 6.

Mala naznanila.

Vsak ud c. kr. kmetijske družbe kranjske sme po dvakrat na leto in včas bresplačno prijaviti med „Malimi naznanili“ kako objavo tikajočo se gospodarskega prometa. Objava ne sme presegati dve vrsti in je vsako vrsto čez to število plačati po 5 kr. za vsak natis. Nendje plačajo za objave med „Malimi naznanili“ po 5 kr. za vsako vrsto in vsak natis. Denar je naprej poslati.

Vsakovrstna lanska in starejša naravna istrska in dolenska vina (cviček), kakor tudi pristno vinsko žganje iz Prosekarijovih tropin in vsakovrstna druga žganja ima vedno v zalogi J. C. Röger, trgovec v Ljubljani, Žitni trg št. 2. (51)

Centralna posojilnica slovenska v Krškem obrestuje hranilne vloge po 4½% brez odbitka rentnine in pripisuje obresti že vsakega pol leta k kapitalu. (108)

Pluge in osipalnike izdeluje in priporoča po 8 in 9 gld. komad Miha Preložnik, kovač v Hotinji vasi, pošta Kranichsfeld Sp. Stajersko. (108)

Izvrstna mlinska kamna izdeluje in ima vedno v zalogi Franc Kocjančič, kamnosek v Černivcu pri Radoljici, Gorenjsko. (113)

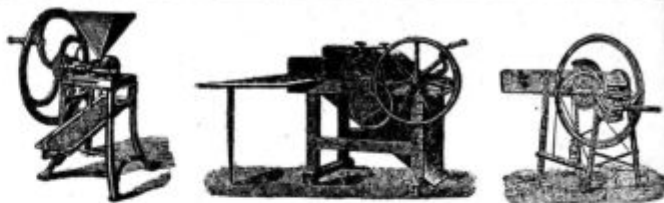
Vozno sadno moštarno in sode za vino, kadi za kisavo ima na prodaj po nizki ceni ter izdeluje vsa nadaljna naročila iz hrastovine, Matija Lunder, posestnik v Zalezu, pošta Novavas pri Račeku. (117)

18 vedrov vina, belo-rumenega, naravnega, liter po 23 kr ima naprodaj Jos. Podlogar, posestnik v Breškim, pošta Št. Janž, Dolenjsko. (119)

Prasičke, čistokrvne jorkširske pasme, od svinje, ktera je v treh kratih strila 34 mladičev, ima naprodaj Aleksij Bergant, posestnik v Št. Jurju nad Kranjem. (120)

Centimtalno tehtnico (Brückenwage) z vzdigalom, napravil mi je pred letom gosp. Franc Ažman iz Kroke. Tehtnica je jako solidno in trpežno izdelana. Vseled tega čutim se dolžnega gosp. Fr. Ažmana kot solidnega in izurjenega strokovnjaka najtopleje priporočati. Kdor rabi tako tehtnico, obrne naj se toraj do tega domačina ne pa do tujih tvrdk. (121)
Francišek Tavčar, trgovec in posestnik v Selcah nad Škofjo Loko.

4 mriasci jorkširske in 1 bergširske pasme so za spuščanje na razpolago v vasi Št. Jurij nad Kranjem. (122)

Zaloga vsakovrstnih kmetijskih strojev, kakor:

mlatilnic, gepelnov, slamoreznic, strojev za rezanje repe, trijerjev in stiskalnic za grozdje in sadje; robilač z imenom „Viktorija“, vsakovrstnih strojev in naprav za mlekarne in sirarnice

izdeljuje z nedosegljivo zmožnostjo in najboljše napravljene, ktere izvršitve so bile na vseh dosedanjih razstavah odlikovane z najčastnejimi in največjimi darili. — Take stroje priporoča in prodaja pod prav ugodnimi pogoji (68—1)

J. Weipert in sinovi,

tovarna za poljedelske stroje in livarna za železo v Stockeravu pri Dunaju. — Glavna pisarna se nahaja na Dunaju, IX, Bauernfeldplatz 4.

Cenike razpošilja zastoj in poštnine prosto. Tovarniške cene. Za vsako stvar popolno jamstvo. Zastopniki in prekupci se iščejo.

Uljudnej pozornosti posebno priporočeno!

V vsakem poštno-oddajnem okraji, v vsaki fari in po potrebi in želji tudi v vsaki občini, nastavi se razumna, delavna in zanesljiva oseba kot

zaupni mož in posredovalec

z ozira-vrednim postranskim zaslužkom, ki se vedno množi in mnoga leta traja, od nekega, čez trideset let obstoječega domačega denarnega podjetja, priznane zanesljivosti in prve vrste. Pismene ponudbe pod 20.298 Gradec, poste restante. (50—5)

Svarilo!

Napram hudobnim, škodoželjnim obrekovanji, gledé kakovosti mojih mlinskih pridelkov, naznanjam vsem onim, ki jih razširjajo, da sem potrebno vže vkrenil, da se dotičniki poizvedo in primerno kaznujejo.

Kar se tiče kakovosti in pristnosti mojih izdelkov, služim vsakojemu, ki se hoče prepričati, s tisoči pripoznavalnih dopisov, katera sem doslej prejel doposlanih čisto prostovoljno od svojih p. n. odjemalcev.

Vinko Majdič

(69—1)

posestnik valjičnega mlina v Kranji.